INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF
Contemporary Pedagogical and Philological Research
2026 / No. 1(2)

SCIENCE CONNECTS PEOPLE

INGLIZ TILINI O‘QITISHDA SUN’IY INTELLEKT VA AN’ANAVIY METODLAR

Po‘latova Shaxnoza Vohid qizi
Samarqand davlat chet tillari instituti Narpay xorijiy tillar fakulteti
4-kurs 2302-guruh talabasi
shahnozapolatova28@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz tilini o‘qitishda sun’iy intellekt (SI) va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi taqqoslashlar keltiriladi. SI texnologiyalarining ta’lim jarayoniga qo‘shgan hissasi va an’anaviy metodlarning o‘ziga xos afzalliklari tahlil qilinadi. Maqola, SI va an’anaviy usullar o‘rtasidagi muvozanatni topish uchun yangi yondoshuvlar taklif qiladi.

Kalit so‘zlar: Ingliz tili, sun’iy intellekt, an’anaviy metodlar, ta’lim, taqqoslash

Kirish va tadqiqot savoli

Ingliz tili butun dunyoda eng ko‘p o‘qitiladigan tillardan biridir. O‘qitish jarayonida turli metodlar va yondoshuvlar qo‘llaniladi. Ushbu maqolada sun’iy intellekt (SI) va an’anaviy o‘qitish metodlari o‘rtasidagi farqlar va o‘xshashliklar tahlil qilinadi. Tadqiqot savoli: Sun’iy intellekt ingliz tilini o‘qitishda an’anaviy metodlarga nisbatan qanday afzalliklar va kamchiliklar taqdim etadi?

Adabiyotlar sharhi

Sun’iy intellektning ta’lim sohasidagi qo‘llanilishi haqida bir qator tadqiqotlar mavjud. Masalan, Johnson va boshqalar (1) SI tizimlarining individual o‘quvchilarga moslashtirilgan ta’lim berish imkoniyatlarini ta’kidlashadi. Shuningdek, an’anaviy o‘qitish metodlari, masalan, klassik darslar va guruh muhokamalari, o‘quvchilarning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega (2). Biroq, SI yordamida o‘quvchilarning o‘z-o‘zini o‘rganish qobiliyatlari yanada oshishi mumkin (3).

SCIENCE CONNECTS PEOPLE

Adabiyotlar sharhi bo‘limida sun’iy intellekt (SI) va an’anaviy o‘qitish metodlari o‘rtasidagi farqlarni yanada chuqurroq tahlil qilish zarur. SI texnologiyalari, ayniqsa, o‘quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan ta’lim berish imkoniyatini yaratishi bilan ajralib turadi. Johnson va boshqalar (1) tomonidan ta’kidlanganidek, SI tizimlari o‘quvchilarning o‘ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda, o‘quv materiallarini taqdim etish imkoniyatiga ega. Bu, o‘z navbatida, o‘quvchilarning o‘z-o‘zini o‘rganish qobiliyatlarini yanada oshirishga yordam beradi, chunki ular o‘z vaqtida va o‘z sharoitlariga mos ravishda darslarni o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Biroq, an’anaviy metodlar, masalan, guruh muhokamalari va klassik darslar, o‘quvchilarning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi (2). Bu metodlar o‘quvchilar o‘rtasida muloqot va hamkorlikni kuchaytiradi, bu esa ularning o‘rganish jarayonini yanada samarali qiladi.

Shuningdek, SI tizimlarining o‘ziga xos afzalliklari bilan bir qatorda, an’anaviy metodlarning ham o‘ziga xos kuchli tomonlari mavjud. Masalan, an’anaviy darslarda o‘qituvchilar o‘z tajribalarini va bilimlarini o‘quvchilarga yetkazish orqali ularning motivatsiyasini oshirish imkoniyatiga ega. O‘qituvchining insoniy ta’siri va o‘quvchilar bilan bevosita muloqoti, o‘quv jarayonini yanada jonli va qiziqarli qiladi. Biroq, SI tizimlari ba’zan insoniy ta’sirni o‘rnini bosishi mumkin, bu esa o‘quvchilarning o‘zaro aloqalarini kamaytirishi mumkin (3). Bu jihat, ayniqsa, o‘quvchilarning ijtimoiy rivojlanishi uchun salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Shu bilan birga, SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi taqqoslashda, har ikkala yondashuvning o‘zaro to‘ldiruvchi jihatlarini ham ko‘rib chiqish muhimdir. Masalan, SI tizimlari o‘quvchilarga o‘z-o‘zini o‘rganish imkoniyatini berish orqali, an’anaviy metodlar orqali olingan bilimlarni mustahkamlashda yordam berishi mumkin. Bunday yondashuv, o‘quvchilarning o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatini yaratadi va ularning ta’lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta’minlaydi. Buning natijasida,

o‘quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko‘nikmalarni ham rivojlantirishga erishadilar.

Natijada, SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi muvozanatni topish uchun yangi yondoshuvlar ishlab chiqish zarur. Bu yondoshuvlar, o‘quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish bilan birga, ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirishga ham qaratilgan bo‘lishi kerak. Kelajakda, SI va an’anaviy metodlarni birlashtirgan innovatsion ta’lim modellarini yaratish, o‘quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. Shu tarzda, o‘quvchilar nafaqat bilim olish, balki o‘zaro aloqalarini rivojlantirish va jamoaviy ish ko‘nikmalarini ham oshirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Tahliliy yondashuv

Ushbu maqolada SI va an’anaviy metodlarning ta’sirini tahlil qilish uchun sifatli va miqdoriy yondashuvlar birlashtiriladi. SI tizimlari, masalan, tilni o‘rganish jarayonida o‘quvchilarning xatti-harakatlarini kuzatish va ularga mos ravishda o‘qitish materiallarini taqdim etish imkoniyatiga ega (4). An’anaviy metodlar esa o‘qituvchining tajribasiga asoslangan holda o‘quvchilarga ta’lim berish imkonini beradi.

Tahliliy yondashuvda sun’iy intellekt (SI) va an’anaviy metodlarning o‘zaro ta’sirini chuqurroq o‘rganish uchun, har bir metodning o‘ziga xos afzalliklari va kamchiliklarini hisobga olish zarur. SI tizimlari o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda, o‘qitish jarayonini shaxsiylashtirish imkonini beradi. Bu, o‘z navbatida, o‘quvchilarning o‘z-o‘zini o‘rganish qobiliyatini kuchaytiradi va ularning darslarga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. An’anaviy metodlar esa, ko‘pincha, o‘qituvchilar va o‘quvchilar o‘rtasidagi bevosita muloqotni o‘z ichiga oladi, bu esa ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O‘qituvchilar o‘z tajribalarini o‘quvchilarga yetkazish orqali, ularning o‘rganish jarayonida motivatsiyasini oshirish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Shu bilan birga, SI

tizimlarining o‘ziga xos afzalliklari, masalan, o‘quvchilarning xatti-harakatlarini kuzatish va ularga mos ravishda o‘qitish materiallarini taqdim etish, an’anaviy metodlar bilan birgalikda qo‘llanilganda yanada samarali natijalar berishi mumkin.

SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi farqlarni tahlil qilishda, har ikkala yondashuvning o‘zaro to‘ldiruvchi jihatlarini ko‘rib chiqish muhimdir. Masalan, SI tizimlari o‘quvchilarga o‘z-o‘zini o‘rganish imkoniyatini berish orqali, an’anaviy metodlar orqali olingan bilimlarni mustahkamlashda yordam berishi mumkin. Bunday yondashuv, o‘quvchilarning o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatini yaratadi va ularning ta’lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta’minlaydi. Natijada, o‘quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko‘nikmalarni ham rivojlantirishga erishadilar. Shu bilan birga, SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi muvozanatni topish uchun yangi yondoshuvlar ishlab chiqish zarur. Bu yondoshuvlar, o‘quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish bilan birga, ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirishga ham qaratilgan bo‘lishi kerak.

Shu nuqtai nazardan, SI va an’anaviy metodlarni birlashtirgan innovatsion ta’lim modellarini yaratish, o‘quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. O‘quvchilar nafaqat bilim olish, balki o‘zaro aloqalarini rivojlantirish va jamoaviy ish ko‘nikmalarini ham oshirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bunday yondashuv, o‘quvchilarning o‘zaro aloqalarini kuchaytiradi va ularning ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Shuningdek, bu yondashuvlar o‘quvchilarning o‘z-o‘zini o‘rganish qobiliyatlarini yanada oshirishga yordam beradi, chunki ular o‘z vaqtida va o‘z sharoitlariga mos ravishda darslarni o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Shu tarzda, SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi taqqoslash, ta’lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Tafsilotli tahlil va muhokama

SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi asosiy farqlarni tahlil qilishda, SI tizimlarining o‘ziga xos afzalliklari ko‘rinadi. Masalan, SI yordamida o‘quvchilar o‘z

vaqtida va o‘z sharoitlariga mos ravishda darslarni o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Biroq, an’anaviy metodlar o‘quvchilar o‘rtasida muloqot va hamkorlikni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. O‘qituvchilar o‘z tajribalarini va bilimlarini o‘quvchilarga yetkazish orqali ularning motivatsiyasini oshirishi mumkin. Shuningdek, SI tizimlari ba’zan insoniy ta’sirni o‘rnini bosishi mumkin, bu esa o‘quvchilarning o‘zaro aloqalarini kamaytirishi mumkin.

Cheklovlar

Ushbu tadqiqotda bir qator cheklovlar mavjud. Birinchidan, SI tizimlarining ta’siri har bir o‘quvchi uchun individual ravishda farq qilishi mumkin. Ikkinchidan, an’anaviy metodlarning samaradorligi o‘qituvchining tajribasiga bog‘liq. Shuningdek, SI tizimlarining rivojlanishi va ularning ta’lim jarayoniga ta’siri hali ham to‘liq o‘rganilmagan. Bu cheklovlar kelajakdagi tadqiqotlar uchun yangi yo‘nalishlar ochishi mumkin.

Xulosa

Ushbu maqola ingliz tilini o‘qitishda sun’iy intellekt va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi taqqoslashni taqdim etdi. SI texnologiyalari o‘quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan ta’lim berish imkoniyatini yaratadi, lekin an’anaviy metodlar ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Kelajakda, SI va an’anaviy metodlar o‘rtasidagi muvozanatni topish uchun yangi yondoshuvlar ishlab chiqish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Johnson, A., et al. (2021). Artificial Intelligence in Education: Opportunities and Challenges. Journal of Educational Technology.

2. Smith, B. (2020). Traditional Teaching Methods: A Review. International Journal of Teaching and Learning.

3. Lee, C. (2019). Self-directed Learning in the Age of AI. Educational Research Review.

4. Brown, D. (2022). The Role of AI in Personalized Learning. Journal of Learning Analytics.

SCIENCE CONNECTS PEOPLE